
La planificació i la governança de la Formació Professional: desigualtat territorial i justícia espacial

Anuari de l'Educació a Catalunya 2026

Andreu Termes
i Joan Checa

La planificació i la governança de la Formació Professional: desigualtat territorial i justícia espacial

Andreu Termes i Joan Checa

La planificació i la governança de la Formació Professional: desigualtat territorial i justícia espacial

Andreu Termes i Joan Checa

Andreu Termes. Investigador de l'Institut Metròpoli i membre del grup de recerca Globalització, Educació i Polítiques Socials (GEPS) de la Universitat Autònoma de Barcelona. Els seus interessos acadèmics es relacionen amb la privatització i les polítiques de rendició de comptes en educació, l'economia política de les reformes educatives, la segregació, els processos de tancament social, i la formació professional.

Joan Checa. Geògraf, doctor en Geografia per la UAB, professor associat al Departament de Geografia de la mateixa universitat i investigador de l'Institut Metròpoli. Els seus camps de treball se situen en l'anàlisi de la mobilitat quotidiana, les desigualtats socioespacials, l'equitat territorial i la planificació urbana i metropolitana.

© Fundació Equitat.org, 2026
Girona, 34
08010 Barcelona
fundacio@equitat.org
www.equitat.org

Creiem que el coneixement s'ha de compartir. Per això fem servir una llicència Creative Commons Reconeixement 4.0 Internacional (CC BY 4.0), llevat que en algun material indiquem el contrari. Us animem a copiar, redistribuir, remesclar o transformar i crear els continguts propis d'aquesta publicació, per a qualsevol finalitat, inclosa la comercial. Només us demanem que reconegueu l'autoria de la creació original.

Primera edició: juny de 2026

Autoria: Andreu Termes i Joan Checa

Edició: Bonal·letra Alcomprès
Cap de publicacions: Anna Sadurní
Cap de projectes: Miquel Àngel Alegre
Disseny de la coberta: Relevance
Maquetació: Mercè Montané

Impressió: Martín Arts Gràfiques (Barcelona)

Índex

1	Introducció i objectius	1
2	Metodologia i fonts	5
3	L'oferta i la mobilitat intermunicipal de l'FP a Catalunya	7
	L'oferta de l'FP a Catalunya segons la mida municipal	7
	La mobilitat intermunicipal del Batxillerat i de l'FP a Catalunya	9
	La mobilitat de l'FP segons àmbits territorials	11
	La relació entre característiques sociodemogràfiques, oferta i mobilitat de l'FP	21
	El debat territorial i l'educació: un sistema fragmentat per escales i lògiques	24
4	Recomanacions i propostes	26
	Bibliografia	35

Índex de gràfics

1. Ràtio de places ofertes de Batxillerat i FP per 1.000 habitants, segons la mida dels municipis. Catalunya, 2024/25 7
2. Taxa d'autocontenció segons mida municipal i estudis. Catalunya, 2024/2025 10
3. Taxa d'autocontenció i alumnat extern a l'àmbit a l'FP, segons àmbits territorials. Catalunya, 2024/2025 19

Índex de taules

1. Matriu de mobilitat (% sobre municipi d'origen) de l'alumnat d'FP. Catalunya, 2024/25 11
2. Matriu de mobilitat (% sobre àmbit de residència) de l'alumnat d'FP. Catalunya, 2024/25 12
3. Autocontenció municipal (%) segons el nombre d'habitants i àmbits de residència de l'alumnat. Catalunya, 2024/2025 13
4. Dades de mobilitat intermunicipal de l'FP segons àmbits de planificació territorial (vegueries). Catalunya, 2024/2025 16
5. Dades de mobilitat intermunicipal de l'FP segons àmbits de planificació territorial (ST corresponents a la vegueria de l'àmbit metropolitana). Catalunya, 2024/2025 18
6. Coeficients de determinació entre renda, autocontenció educativa, i ràtio de professionalització, segons mida municipal. Catalunya, 2024/2025 23

Índex de figures

1. Flux principal intermunicipal residència-estudi, 2024/2025 21

Introducció i objectius

Els ensenyaments professionals gaudeixen d'una posició acadèmicament i políticament molt favorable. La literatura acadèmica ha assenyalat que els ensenyaments professionals redueixen l'abandonament escolar prematur, promouen la continuïtat acadèmica als ensenyaments superiors (Farré *et al.*, 2025; Zancajo i Bueno, 2024) i afavoreixen la inserció laboral (Cedefop, 2022; Kemper, 2025). Tant és així que, sobre la base d'aquestes evidències, els organismes internacionals han considerat els ensenyaments professionals com un dispositiu clau tant per millorar els sistemes educatius com per impulsar la productivitat econòmica. Aquest ha estat especialment el cas de la Comissió Europea, tal com ha establert a través de la *Declaració de Copenhaguen* (2002), el *Comunicat de Bruges* (2014), les *Conclusions de Riga* (2015), la *Declaració d'Osnabrück* (2020) i la *Declaració d'Herning* (2025). En el cas específic de Catalunya, a més, aquestes qüestions són paral·leles a la tendència de creixement sostingut de la matrícula de la Formació Professional (FP), especialment accentuada des de la crisi econòmica de 2008.

Tot i aquests consensos, recomanacions i creixement de matrícula —indubtablement positius— l'FP a Catalunya presenta també una sèrie de reptes i tensions de caràcter estructural: el seu complex encaix amb les vies acadèmiques i els debats sobre la seva funció en el si de la secundària postobligatòria; la difícil articulació de les preferències de l'alumnat amb les necessitats productives del territori; la parcial existència d'una infraoferta crònica, especialment en algunes especialitats del sector públic, com les de salut.¹

Aquests reptes es relacionen amb la governança de l'FP. Històricament, s'ha considerat que la governança de l'FP, tant a Espanya com a Catalunya, és fortament corporativa, caracteritzada per una descentralització competencial típica de models federals, i que ha tingut la capacitat d'incloure parcialment la veu del món local en aquesta governança (Martín-Artiles *et al.*, 2019; Termes, 2022; Valiente i Scandurra, 2017). Aquest arranjamment de governança atorga a les comunitats autònomes una notable capacitat d'adaptació i resposta, però també deriva en una governança fragmentada i poc integrada en l'àmbit estatal (Oliver, 2010). De manera contraintuïtiva, si bé el model de governança corporativa ha facilitat la interlocució i el diàleg entre actors (estatals i socials), en contraposició, la presència del món local en els processos de diagnòstic, disseny i planificació de l'FP ha estat a Catalunya, sovint, limitada.

L'actual context normatiu facilita el debat sobre els instruments de planificació de l'FP, especialment en relació amb el mandat del mapa integrat de l'FP. En aquest sentit, com és propi de models federals, la governança de l'FP s'ha articulats legislativament combinant ambdós nivells, el central i l'autonòmic. En l'àmbit autonòmic, les responsabilitats de planificació de l'oferta han recaigut sobretot al Departament d'Educació i FP,

.....

1. El dèficit de places a Barcelona ha estat assenyalat per l'informe *Cap a un nou model de formació professional a la ciutat de Barcelona. Línies estratègiques i pla director d'equipaments professionalitzadors*, del CEB (2022). Alguns d'aquests dèficits es troben al sector sanitari, considerat estratègic segons el *V Pla General del Sistema de Formació i qualificació Professional de Catalunya (2025 —2028)* elaborat per l'Agència FPCAT.

si bé els ens locals tenen un rol significatiu, segons el que estableixen els articles 44, 62 i 159 de la Llei 12/2009 d'Educació de Catalunya (LEC). Posteriorment, la Llei 10/2015, que crea la Comissió Rectora del Sistema de Formació i Qualificació Professionals, com a òrgan rector de planificació estratègica de l'FP. En l'àmbit estatal, la **Llei 3/2022, d'ordenació i integració de l'FP** estableix l'obligació d'impulsar un mapa de l'FP per comunitats autònomes, amb informació integrada sobre l'oferta formativa, itineraris, mercat laboral i perspectives sectorials (art. 95). Aquest mandat, a Catalunya, s'ha desplegat amb l'acord de govern 159/2023, que impulsava la creació del mapa integrat de l'FP, la implementació del qual recau en l'Agència Pública de Formació i Qualificació Professionals de Catalunya (FPCAT) que ha de garantir la dimensió territorial en el diagnòstic i la planificació de l'FP.

Una de les tensions fonamentals de l'FP és la seva mobilitat intermunicipal intrínseca, un assumpte que genera diversos reptes de planificació de la seva oferta i de governança institucional d'aquesta.

Alhora, aquests reptes no poden entendre's al marge d'un debat territorial més ampli sobre com s'organitzen els serveis públics i quin paper tenen les escales territorials en la garantia efectiva de drets. Cal recordar que l'organització territorial no és un detall administratiu, sinó una dimensió substantiva de la construcció institucional d'un país: defineix qui decideix, des d'on i amb quins recursos, com es coordinen les polítiques, com s'assignen responsabilitats i amb quina capacitat de redistribució i de garantia efectiva dels drets sobre el territori. Quan les polítiques sectorials redibuixen àrees de gestió i circuits d'accés —sanitat, educació o justícia—, els límits deixen de ser invisibles i passen a tenir efectes concrets sobre recorreguts i oportunitats. En aquest marc, la Formació Professional constitueix un cas paradigmàtic: per la seva naturalesa especialitzada, opera necessàriament en una lògica territorial funcional (fluxos i àrees de captació) que sovint no coincideix amb els contorns administratius, i això tensiona la planificació de l'oferta i la governança multinivell. Dit d'una altra manera, analitzar la mobilitat intermunicipal de l'FP és també una

via per observar com el «mapa» institucional condiona, i de vegades amplifica, desigualtats educatives i territorials.

Justament, aquest capítol analitza la mobilitat intermunicipal de l'FP i, a partir d'aquesta anàlisi, identifica els reptes que se'n deriven, en clau de governança institucional i de planificació territorial.

Aquesta anàlisi i aquests reptes parteixen de dues premisses. D'una banda, que l'elevada mobilitat intermunicipal de l'FP n'és un element substancial, deguda a la seva naturalesa especialitzada —en contraposició a la menor mobilitat de les vies acadèmiques, com Batxillerat, de naturalesa més generalista. I, d'altra banda, que l'elevada mobilitat intermunicipal no és un fenomen intrínsecament negatiu, donades les correctes circumstàncies: una planificació amb perspectiva espacial; una oferta equitativa als diversos àmbits; unes infraestructures de mobilitat públiques eficaces; i una accessibilitat similar en tots els territoris.

En el cas català, malauradament, conflueixen algunes situacions que fan que aquesta elevada mobilitat intermunicipal pugui tenir conseqüències negatives. Així, la seva planificació, històricament, ha tingut poc en compte variables geogràfiques (Tarabini i Jacovkis, 2020). Conseqüentment, la seva oferta ha tendit a concentrar-se desproporcionadament en grans nuclis urbans, especialment a les capitals comarcals. Això s'ha produït en paral·lel amb una mobilitat intermunicipal condicionada per un funcionament subòptim de les infraestructures de transport públiques. A més, els diversos grups socials tenen una capacitat desigual de mobilitat, ja que aquells amb més recursos socioeconòmics poden desplaçar-se substancialment més que els qui en tenen menys (Termes i Checa, 2025).

De totes maneres, tot i la seva importància, aquest continua essent un fenomen escassament explorat a Catalunya, amb notables excepcions (p. ex., Bonal *et al.*, 2004; Porcel, 2013).

D'acord amb aquest plantejament, els dos **objectius** d'aquest capítol són:

1. Analitzar l'estructura territorial de l'oferta i la mobilitat intermunicipal de l'FP educativa (graus mitjans i superiors).
2. Proposar models de planificació i de governança de l'FP que afavoreixin la justícia espacial i l'equitat educativa.

En contrapartida, l'anàlisi no incorpora l'FP ocupacional ni els nivells bàsics.

Per donar resposta a aquest doble objectiu, l'**estructura** del capítol és la següent:

1. Es descriuen la metodologia i les fonts en què es basa l'anàlisi de la mobilitat intermunicipal de l'FP;
2. S'interpreta la mobilitat intermunicipal de l'FP a Catalunya; i
3. Es discuteixen les recomanacions i propostes que es deriven d'aquesta anàlisi.²

Metodologia i fonts

La metodologia de l'estudi és quantitativa i combina diferents tècniques descriptives i exploratòries a partir de diverses fonts de dades. D'una banda, s'utilitzen dades del Departament d'Educació i de Formació Professional per caracteritzar l'oferta educativa dels municipis catalans, de manera descriptiva.

.....

2. El capítol es beneficia de les aportacions—ordenades alfabèticament— d'Alba Castejón (Institut Escola del treball, Barcelona), Francesc Colomé (exdirector general d'FP del Ministeri d'Educació), José Luis Duran (Secretari executiu de l'Agència Pública de Formació i Qualificació Professionals de Catalunya), Paco González (Institut Escola del treball, Lleida), Maria Lorente (Institut Bonanova FP Sanitària, Barcelona), Alèxia Malivern (Consorci d'Educació de Barcelona), Rafael Merino (Universitat Autònoma de Barcelona), Àngel Tarríño (Fundació BCN Formació Professional) i Adrián Zancajo (Universitat Autònoma de Barcelona), així com de Laura Morató i Miquel Àngel Alegre (Fundació equitat.org).

D'altra banda, s'utilitzen les dades de l'*Estadística de la mobilitat obligada per raó d'estudis no universitaris*, EMOESC, d'Idescat per identificar la mobilitat intermunicipal de l'alumnat. En concret, a partir d'EMOESC hem construït una base de dades pel curs 2024/2025 de tot Catalunya, que incorpora un total de 261.709 alumnes (101.822 de Batxillerat i 159.887 d'FP). L'EMOESC no distingeix segons grau dels cicles (mitjans, superiors), la qual cosa fa que l'anàlisi que es descriu a continuació no pugui distingir entre ambdós. Estudis previs posen de relleu la major mobilitat dels graus superiors en relació amb els graus mitjans (p. ex., Termes i Checa, 2022, 2023, 2025). Per caracteritzar la mobilitat hem utilitzat diversos indicadors:

- La taxa d'autocontenció, identificada com la proporció d'alumnat resident al municipi que estudia al mateix municipi. Expressada en percentatge, el seu valor oscil·la entre 0 (tot l'alumnat estudia fora del municipi) i 100 (tot l'alumnat estudia al municipi).
- La ràtio de professionalització, calculada com l'alumnat que estudia FP dividit per l'alumnat de Batxillerat. Calculada com a ràtio, 1 assenyalava una situació d'equilibri, valors inferiors a 1 indiquen predomini de les vies acadèmiques, i superiors a 1 predomini de les professionals.
- Els fluxos de mobilitat, calculats en funció de la mobilitat intermunicipal. Es calculen tant segons àmbits territorials (vegueries, Serveis Territorials, ST) com mida municipal (trams de població). La seva interpretació permet descriure i mapejar les característiques de la mobilitat intermunicipal.

El coeficient de determinació R^2 derivat de models lineals bivariants s'ha utilitzat per explorar el grau d'associació entre algunes variables considerades explicatives (com població municipal, oferta educativa o centralitat territorial). El valor d' R^2 s'interpreta com la proporció de variància compartida entre dues variables, i indica la capacitat explicativa de la relació observada, sense implicar necessàriament causalitat.

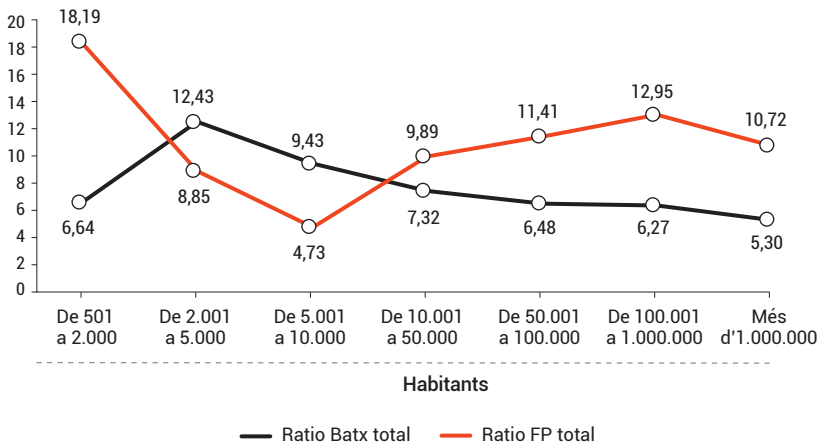
L'oferta i la mobilitat intermunicipal de l'FP a Catalunya

L'oferta de l'FP a Catalunya segons la mida municipal

Les ofertes de Batxillerat i d'FP —incloent-hi graus mitjans i superiors— presenten una distribució territorial desigual. Batxillerat tendeix a estar més present a municipis petits i mitjans, mentre que l'FP es concentra sobretot en municipis mitjans i grans (vegeu el Gràfic 1). L'elevada ràtio d'FP en municipis molt petits (menys de 2.000 habitants) s'explica per la presència puntual, però significativa en termes relatius, d'instituts especialitzats (en matèria agrària, hotelera, alimentària) que, en municipis amb poca població, eleven artificialment la ràtio per habitant del tram poblacional.³

GRÀFIC 1

Ràtio de places ofertes de Batxillerat i FP per 1.000 habitants, segons la mida dels municipis. Catalunya, 2024/25

Font: elaboració pròpia a partir d'EMOESC.

3. Es tracta d'instituts que estan fortament lligats a l'estructura productiva local. En concret, a Monells (Girona) l'Escola agrària i Alimentària de l'Empordà; a l'Alt Pirineu, Institut d'Ostalària de Les-Val d'Aran, Escola agrària del Pirineu de Montferrer i Castellbò,

La concentració de places d'FP es dona, com es descriu més endavant, en capitals comarcals i ciutats amb funcions de centralitat educativa —tant per la dimensió demogràfica com per la seva connectivitat i disponibilitat d'equipaments.

Tal com la literatura acadèmica ha posat de relleu, existeixen diversos factors que expliquen aquesta situació:

- a) El seu **caràcter especialitzat**: l'FP s'organitza en 26 famílies professionals i més d'un centenar de cicles formatius, fet que contrasta amb la naturalesa generalista del Batxillerat, estructurat en només quatre modalitats. Aquesta especialització limita la capacitat dels municipis petits i mitjans d'oferir una gamma completa d'itineraris formatius i reforça la necessitat de desplaçament de l'alumnat cap a municipis amb una oferta més àmplia i diversificada.
- b) La necessitat de **recursos materials i humans especialitzats** (tallers, laboratoris, equipaments, professorat especialitzat) que són més sostenibles en centres amb una massa crítica d'alumnat i amb capacitat d'oferir itineraris complets.
- c) **L'articulació amb el teixit productiu local**, la qual cosa condiciona les oportunitats de pràctiques i formació dual, i tendeix a reforçar el paper dels municipis amb major densitat d'activitat econòmica i amb millor accessibilitat.
- d) Un model de **governança institucional** poc receptiu a les necessitats dels ens locals (Termes i Checa, 2026) i una **planificació** que ha tingut poc en compte variables geogràfiques (Tarabini i Jancovkis, 2020). Tot plegat consolida una geografia de l'FP en què el creixement de l'oferta ha implicat generalment una intensificació de la centralitat d'alguns municipis.

En definitiva, aquesta concentració de l'oferta es tradueix en més volum i més diversificació (més famílies professionals i especialitats), especial-

.....
l'Institut Escola d'Oliana, i l'Escola agrària del Pallars de Talarn; i a Comarques Centrals l'Escola agrària del Solsonès d'Olius.

ment en aquells cicles que requereixen instal·lacions específiques. Com a resultat, molts municipis petits i una part dels municipis mitjans esdevenen emissors nets d'alumnat, amb saldos negatius de mobilitat cap a aquests nodes educatius, tal com descriu el proper apartat.

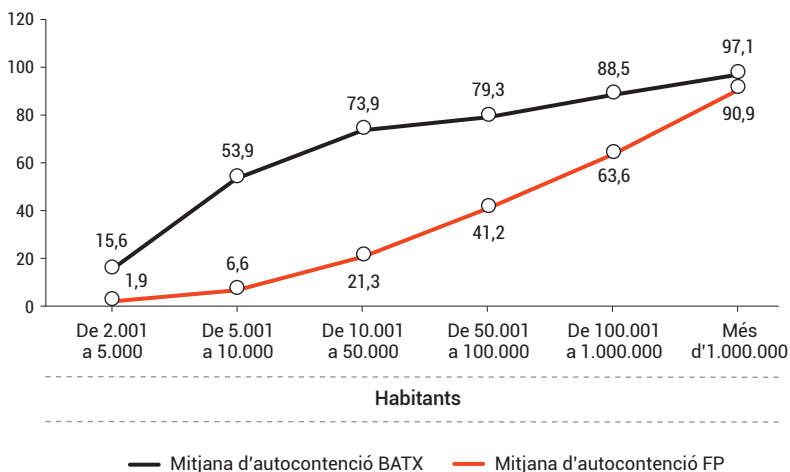
La mobilitat intermunicipal del Batxillerat i de l'FP a Catalunya

D'aquesta distribució territorial desigual de l'oferta se'n deriven **patrons de mobilitat diferenciats segons el nivell educatiu**: mentre que l'alumnat que estudia al mateix municipi és el 75,5% del total a Cicles formatius de grau mitjà (CFGM) i el 45,7% al superior (CFGS), és el 84,6% a Batxillerat (dades de Catalunya per al curs 2023/2024, segons dades del RALC). Aquestes diferències posen de manifest una major dispersió territorial i una mobilitat intermunicipal substancialment més elevada a l'FP que no pas a les vies acadèmiques.

La mobilitat intermunicipal és especialment elevada en l'alumnat d'FP resident en municipis petits i mitjans: la mitjana d'autocontenció de l'alumnat d'FP és inferior al 7% en municipis de menys de 10.000 habitants; del 21% en municipis de 10.000 a 50.000 habitants; del 41% als municipis d'entre 50.001 i 100.000 habitants; del 64% als municipis de més de 100.000 habitants; i del 91% a Barcelona. En canvi, l'autocontenció de l'alumnat de Batxillerat és de menys del 54% als municipis de menys de 10.000 habitants; entre el 74 i el 89% als municipis de més de 10.001 habitants; i arriba al 97% a Barcelona (vegeu el Gràfic 2).

GRÀFIC 2

Taxa d'autocontenció segons mida municipal i estudis. Catalunya, 2024/2025

Font: elaboració pròpia a partir d'EMOESC.

Aquesta mobilitat es produeix principalment des dels municipis petits cap als de major rang poblacional. Per exemple, el 87,6% de l'alumnat resident a municipis de menys de 10.000 habitants estudia a un altre municipi (el 39,6% a municipis de 10.001 a 50.000 habitants). Així mateix, el 48,4% dels qui resideixen a municipis d'entre 10.001 i 50.000 i el 45,4% dels qui resideixen en municipis de 50.001 a 100.000 habitants tampoc estudien al seu municipi de residència, en aquest darrer cas, un 18,3% ho fa a Barcelona (Taula 1). La diagonal indica que l'alumnat estudia a municipis del mateix tram poblacional en què resideix —però no implica necessàriament autocontenció municipal.

TAULA 1

Matriu de mobilitat (% sobre municipi d'origen) de l'alumnat d'FP. Catalunya, 2024/25

HABITANTS	HABITANTS					MOBILITAT ENTRE TRAMS POBLACIONALS
	Menys de 10.000	De 10.001 a 50.000	De 50.001 a 100.000	De 100.001 a 1.000.000	Més de 1.000.000	
Menys de 10.000	12,4	39,6	11,4	27,4	9,1	87,6
De 10.001 a 50.000	2,4	51,6	12,3	17,2	16,5	48,4
De 50.001 a 100.000	0,7	14,1	54,6	9,6	21,1	45,4
De 100.001 a 1.000.000	0,7	7,7	4,1	69,2	18,3	30,8
Més de 1.000.000	0,4	1,9	2,7	5,8	89,3	10,7
Total	3,3	26,9	15,2	28,4	26,2	3,3

Font: elaboració pròpia a partir d'EMOESC.

La mobilitat de l'FP segons àmbits territorials

Les dinàmiques de mobilitat varien significativament segons els **àmbits territorials**. L'autocontenció és molt elevada (>90%) als àmbits Metropolità, Ponent, Camp de Tarragona i Comarques Gironines. En canvi, és substancialment més reduïda al Penedès (64,0%) i l'Alt Pirineu i Aran (70,5%).

Alguns àmbits presenten una elevada interconnexió funcional: així, l'Àmbit Metropolità matricula una elevada proporció d'alumnat dels àmbits del Penedès (29,3%), Alt Pirineu i Aran (10,0%) i Comarques Centrals (9,8%). També es produeixen moviments entre àmbits adjacents: de l'Alt Pirineu a Ponent (12,3%) i de Terres de l'Ebre al Camp de Tarragona (9,2%) (vegeu la Taula 2).

TAULA 2

Matriu de mobilitat (% sobre àmbit de residència) de l'alumnat d'FP.
Catalunya, 2024/25

	ALT PIRINEU I ARAN	CAMP DE TARRA- GONA	COMAR- QUES CEN- TRALS	COMAR- QUES GIRONI- NES	METRO- POLITÀ	PENE- DÈS	PONENT	TERRES DE L'EBRE	MOBILI- TAT INTE- RÀMBIT
Alt Pirineu i Aran	70,5	1,6	4,2	1,1	10,0	0,4	12,3	0,0	29,5
Camp de Tarragona	0,2	94,0	0,1	0,1	2,4	1,1	0,8	1,2	6,0
Comarques Centrals	0,3	0,1	85,1	2,9	9,8	0,8	0,9	0,0	14,9
Comarques Gironines	0,1	0,0	2,4	90,5	6,6	0,0	0,1	0,2	9,5
Metropolità	0,1	0,0	0,7	0,8	97,9	0,3	0,1	0,1	2,1
Penedès	0,2	4,3	1,3	0,1	29,3	64,0	0,7	0,2	36,0
Ponent	0,9	0,5	0,6	0,1	1,5	0,3	95,9	0,1	4,1
Terres de l'Ebre	0,1	9,2	0,1	0,1	2,9	0,0	1,1	86,3	13,7
Total general	0,9	7,5	5,4	9,1	64,8	4,5	5,1	2,7	–

Font: elaboració pròpia a partir d'EMOESC.

En paral·lel, la mobilitat intermunicipal depèn en gran mesura del conjunt de l'oferta dels àmbits territorials: és a dir, que les característiques del conjunt de municipis (o nodes) condicionen la mobilitat de cadascun d'ells (les dinàmiques de la xarxa). Així, als àmbits on hi ha ciutats grans (de més de 50.001 habitants), l'autocontenció de les ciutats mitjanes —de 10.001 a 50.000 habitants— és més reduïda: Camp de Tarragona (25,4%), Comarques Centrals (43,1%), Comarques Gironines (35,1%), Penedès (25,5%), Ponent (37,7%) i, especialment, Metropolità (només 12,8%).

En canvi, als àmbits on les capitals són de 10.001 a 50.000 habitants l'autocontenció és molt superior: Alt Pirineu i Aran (61,8%, gràcies a l'elevada autocontenció de La Seu d'Urgell, 69,8%, i Puigcerdà, 53,2%) i Terres de l'Ebre (50,3%, a causa de l'elevada autocontenció d'Ampostà, 71,5%, i Tortosa, 78,2%), la qual cosa reflecteix el seu paper central en xarxes territorials menys denses (vegeu la Taula 3).

TAULA 3

Autocontenció municipal (%) segons el nombre d'habitants i àmbits de residència de l'alumnat. Catalunya, 2024/2025

	HABITANTS					
	De 2.001 a 5.000	De 5.001 a 10.000	De 10.001 a 50.000	De 50.001 a 100.000	De 100.001 a 1.000.000	Més de 1.000.000
Alt Pirineu i Aran	16,7	52,7	61,8	–	–	–
Camp de Tarragona	4,3	6,3	25,4	–	71,2	–
Comarques Centrals	1,2	10,4	43,1	78,3	–	–
Comarques Gironines	0,4	4,8	35,1	–	69,1	–
Metropolità	0,7	0,7	12,8	37,1	55,5	89,3
Penedès	0,0	2,5	25,5	51,6	–	–
Ponent	2,8	23,4	37,7	–	94,1	–
Terres de l'Ebre	7,5	17,6	50,3	–	–	–
Mitjana Catalunya	1,8	6,4	21,6	41,7	62,2	89,3

Font: elaboració pròpia a partir d'EMOESC.

A més, les anàlisis dutes a terme permeten descriure cadascun dels àmbits de planificació territorial (Taula 4), incloent-hi les mobilitats entre els diversos municipis (on les fletxes indiquen el caràcter del flux: unidireccional → o bé bidireccional ↔). La Taula 5 emfatitza específicament els Serveis Territorials (ST) relatius a l'àmbit metropolità:

- **L'Alt Pirineu i l'Aran** és un àmbit de reduïda autocontenció (només del 70,5% de l'àmbit), on es produeix una elevada porositat i mobilitat interàmbit, tant en direcció a Ponent (12,3%) com a l'àmbit metropolità (10,0%) —la qual cosa apunta a la capacitat d'atracció

de Lleida i Barcelona, respectivament. A l'àmbit s'hi ubiquen tres ciutats mitjanes amb elevada autocontenció: especialment, La Seu d'Urgell (23,2% de la matrícula de l'àmbit, i autocontenció del 69,8%), Tremp (13,9% i 65,8%) i Puigcerdà (12,5% i 53,2%). L'elevada mobilitat inter-àmbit combinada amb una autocontenció alta en ciutats mitjanes apunta a un patró de mobilitat molt dualitzat.

- El **Camp de Tarragona** es caracteritza per una autocontenció molt elevada (del 94,0% de l'àmbit) i, complementàriament, per una escassa presència del patró de centralització envers Barcelona (només de l'1,8%). Es tracta d'un àmbit amb una capitalitat molt forta: Tarragona, que té una autocontenció del 85,8% i representa el 51,9% de la matrícula de l'àmbit. Els fluxos que s'hi produeixen són, precisament, de centralització de les subcapitals envers Tarragona: Reus (28,0% del seu alumnat s'hi matricula), Valls (18,9%), Cambrils (46,3%) i Vila-seca (57,9%). En menor grau, Reus matricula també alumnat provinent de Cambrils (10,1%) i Vila-seca (8,0%).
- Les **Comarques Centrals** tenen una elevada autocontenció (85,1% de l'àmbit) i, de manera complementària, escassa mobilitat envers Barcelona (4,6%). L'àmbit està compost per dos espais. D'una banda, Manresa (33,3% de l'alumnat de l'àmbit, i autocontenció del 78,3%) que actua de capital, atraient alumnat de, p. ex., Sant Vicenç de Castellet i Berga. D'altra banda, Vic (18,7% de l'àmbit, autocontenció del 62,5%), fortament connectat amb Manlleu.
- Les **Comarques Gironines** constitueixen un àmbit d'elevada autocontenció, escassament connectat amb Barcelona (3,2%). Girona és la capital de l'àmbit, amb un 31,5% de la matrícula de l'àmbit, i una autocontenció elevada, del 69,1%. Girona rep alumnat de Figueres, Olot, Blanes, així com de Banyoles i Palafrugell. Destaca, també, la molt elevada autocontenció d'Olot (del 79,3%). En l'àmbit es dona també un flux bidireccional entre diversos espais: Salt ↔ Girona, Palamós ↔ Palafrugell, Lloret de Mar ↔ Blanes.

- L'àmbit **Metropolità** té com a capital Barcelona (39,6% de la matrícula de l'àmbit i autocontenció del 89,3%). Per la magnitud d'aquest àmbit (96.780 alumnes) val la pena desgranar l'anàlisi per ST.
 - El ST del **Baix Llobregat** (autocontenció reduïda 60,5%) té una centralització elevada envers Barcelona (20-36%), i presenta dos fluxos interperifèrics: Castelldefels ↔ Gavà ↔ Viladecans, així com Cornellà de Llobregat → L'Hospitalet de Llobregat.
 - El ST **Barcelona Comarques** (autocontenció molt reduïda, del 52,7%) es caracteritza per una elevadíssima centralització envers Barcelona, superior al 40%. A més, s'observen dos fluxos interperifèrics: Badalona ↔ Santa Coloma de Gramenet i, també, Cornellà de Llobregat ↔ L'Hospitalet de Llobregat.
 - El ST **Maresme – Vallès Oriental** (autocontenció elevada, 71,1%) té una molt menor centralització envers Barcelona (13 – 26%), i Mataró funciona com a capital (14,6% de l'àmbit i, sobretot, molt alta autocontenció: 79,9%). En paral·lel, destaca el flux interperifèric Granollers ↔ Mollet del Vallès.
 - El ST **Vallès Occidental** (autocontenció elevada, 78,0%) presenta una xarxa més integrada, amb força fluxos interperifèrics operant-hi: Terrassa ↔ Sabadell ↔ Rubí, i també Cerdanyola del Vallès → Ripollet. Destaca que el 52% de l'alumnat de Sant Cugat estudia a Barcelona, la qual cosa apunta a patrons d'integració funcional.
 - El ST **Barcelona – ciutat** és un àmbit *sui generis*, que destaca per ser receptor net d'alumnat (el 52,2% del seu alumnat prové d'altres ST), i altíssima autocontenció (92,4%).
- El **Penedès** és especialment porós, caracteritzat per una reduïda autocontenció (només 64,0% de l'àmbit), mentre que bona part del seu alumnat estudia a l'àmbit Metropolità (29,3%). Tant és així que les seves capitals (Igualada, 16,1%, i Vilanova i la Geltrú, 14,0%) matriculen pràcticament el mateix nombre d'alumnat resident a l'àmbit que Barcelona (16,0%). Igualment, també destaca l'elevada

mobilitat del Vendrell envers Tarragona (12,6%). L'absència de fluxos intra-àmbit (amb notables excepcions, com Sant Pere de Ribes ↔ Vilanova i la Geltrú, i Sant Sadurní d'Anoia ↔ Vilafranca del Penedès) apunta a l'escassa integració funcional d'aquest. En aquest sentit, la frontera administrativa no sembla adequar-se a la seva mobilitat funcional.

- **Ponent** té una capital molt consolidada, Lleida (amb un 65,1% de matrícula sobre el total del flux) i, també, una elevada autocontenció de l'àmbit, del 94,1%. Les altres ciutats tendeixen a repetir aquest patró de centralització: bona part de l'alumnat de Mollerussa, Tàrrrega, Cervera, Balaguer, Guissona i Les Borges Blanques s'hi matricula. També destaca la integració funcional de tres municipis: Cervera « Tàrrrega ↔ Mollerussa.
- Les **Terres de l'Ebre** tenen una elevada autocontenció de l'àmbit, del 86,3%. Es tracta d'un àmbit relativament petit i bicèfal, en què les dues grans capitals són Tortosa (37,7% del flux) i Amposta (30,8%), amb una elevada autocontenció municipal (78,2% i 71,5%) i, a més, estan interconnectades: el 10,5% de l'alumnat de Tortosa estudia a Amposta i, viceversa, el 19,2% d'Amposta estudia a Tortosa.

TAULA 4

Dades de mobilitat intermunicipal de l'FP segons àmbits de planificació territorial (vegueries). Catalunya, 2024/2025

ÀMBIT	FLUXOS PRINCIPALS*	DESTINS PRINCIPALS**	% ÀMBIT	AUTOCONTENCIÓ
Alt Pirineu i Aran	Puigcerdà → La Seu d'Urgell.	La Seu d'Urgell	23,2	69,8
		Tremp	13,9	65,8
		Puigcerdà	12,5	53,2
Camp de Tarragona	Reus, Valls, Cambrils, i Vila-seca → Tarragona. Cambrils, i Vila-seca → Reus.	Tarragona	51,9	85,8
		Reus	19,4	57,0
		Valls	7,9	73,0
		Cambrils	5,6	24,8

ÀMBIT	FLUXOS PRINCIPALS*	DESTINS PRINCIPALS**	% ÀMBIT	AUTOCON-TENCIÓ
Comarques Centrals	Sant Vicenç de Castellet, i Berga → Manresa. Vic ↔ Manlleu.	Manresa	33,3	78,3
		Vic	18,7	62,5
		Manlleu	8,0	51,3
Comarques Gironines	Figueres, Olot, Blanes → Girona. Salt ↔ Girona. Palamós ↔ Palafrugell. Lloret de Mar ↔ Blanes.	Girona	31,5	69,1
		Figueres	8,8	65,7
		Olot	7,7	79,3
		Salt	7,7	35,5
Metropolità	Centralització envers Barcelona. Terrassa ↔ Sabadell ↔ Rubí. Granollers ↔ Mollet del Vallès. Badalona ↔ Santa Coloma de Gramenet. Cornellà de Llobregat ↔ L'Hospitalet de Llobregat ↔ El Prat de Llobregat ↔ Sant Boi de Llobregat. Gavà ↔ Viladecans.	Barcelona	39,6	89,3
		L'Hospitalet de Llobregat	6,0	47,7
		Sabadell	5,9	60,8
		Terrassa	4,9	63,0
		Mataró	3,7	71,7
		Badalona	3,3	42,5
		Granollers	2,8	51,6
		Mollet del Vallès	2,4	50,3
		Sta. Coloma de Gramenet	2,1	41,8
		Cornellà de Llobregat	2,1	27,4
		El Prat de Llobregat	1,9	52,3
		Sant Boi de Llobregat	1,9	42,3
		Rubí	1,5	46,7
		Sant Cugat del Vallès	1,5	28,2
		Viladecans	1,4	36,2
		Montcada i Reixac	1,2	26,2
		Barberà del Vallès	1,1	12,8
Gavà	1,0	36,4		
Penedès	Sant Pere de Ribes ↔ Vilanova i la Geltrú, i Sant Sadurní d'Anoia ↔ Vilafranca del Penedès	Igualada	16,1	75,4
		Vilanova i la Geltrú	14,0	51,6
		El Vendrell	8,8	48,0
		Vilafranca del Penedès	8,3	38,9
Ponent	Centralització envers Lleida. Cervera ↔ Tàrraga ↔ Mollerussa.	Lleida	65,1	94,1
		Mollerussa	13,1	67,3
Terres de l'Ebre	Amposta ↔ Tortosa	Tortosa	37,7	78,2
		Amposta	30,8	71,5

*Fluxos superiors al 5% sobre l'origen en ciutats de més de 5.000 habitants. Les fletxes indiquen el caràcter del flux: unidireccional →, o bé bidireccional ↔. **Destins principals calculats a partir del 5% de matrícula sobre l'àmbit i/o matrícules superiors a 1.000 alumnes.

Font: elaboració pròpia a partir d'EMOESC.

TAULA 5

Dades de mobilitat intermunicipal de l'FP segons àmbits de planificació territorial (ST corresponents a la vegueria de l'àmbit metropolità).
Catalunya, 2024/2025

ST	AUTO-CONTENCIÓ ST	FLUXOS PRINCIPALS*	DESTINS PRINCIPALS**	% ÀMBIT	% AUTO-CONTENCIÓ
Baix Llobregat	60,5	Castelldefels ↔ Gavà ↔ Viladecans Cornellà de Llobregat → L'Hospitalet de Llobregat Centralització envers Barcelona (20 – 36%)	Castelldefels	5,6	18,7
			Cornellà de Llobregat	10,3	29,1
			El Prat de Llobregat	7,2	57,0
			Sant Boi de Llobregat	9,9	45,8
			Viladecans	8,8	38,6
Barcelona - ciutat	90,0	Recepció d'alumnat.	Barcelona	100	92,4
Barcelona - comarques	52,7	Badalona ↔ Santa Coloma de Gramenet. Cornellà de Llobregat ↔ L'Hospitalet de Llobregat Barcelona (> 40%)	Badalona	32,2	44,6
			L'Hospitalet de Llobregat	40,5	49,3
			Santa Coloma de Gramenet	18,4	43,6
Maresme-Vallès Oriental	71,1	Granollers ↔ Mollet del Vallès. Centralització envers Barcelona (13 – 26%)	Granollers	5,7	71,2
			Mataró	14,6	79,9
			Mollet del Vallès	5,2	66,7
Vallès Occidental	78,0	Terrassa ↔ Sabadell ↔ Rubí. Cerdanyola del Vallès → Ripollet. Sant Cugat → Barcelona (52%). Centralització envers Barcelona (11 – 52%)	Cerdanyola del Vallès	4,7	14,8
			Rubí	8,9	50,1
			Sabadell	20,5	64,5
			Sant Cugat del Vallès	4,1	33,7
			Terrassa	24,1	66,8

*Fluxos superiors al 5% sobre l'origen en ciutats de més de 5.000 habitants. Les fletxes indiquen el caràcter del flux: unidireccional →, o bé bidireccional ↔. **Destins principals calculats a partir del 5% de matrícula sobre l'àmbit i/o matrícules superiors a 1.000 alumnes.

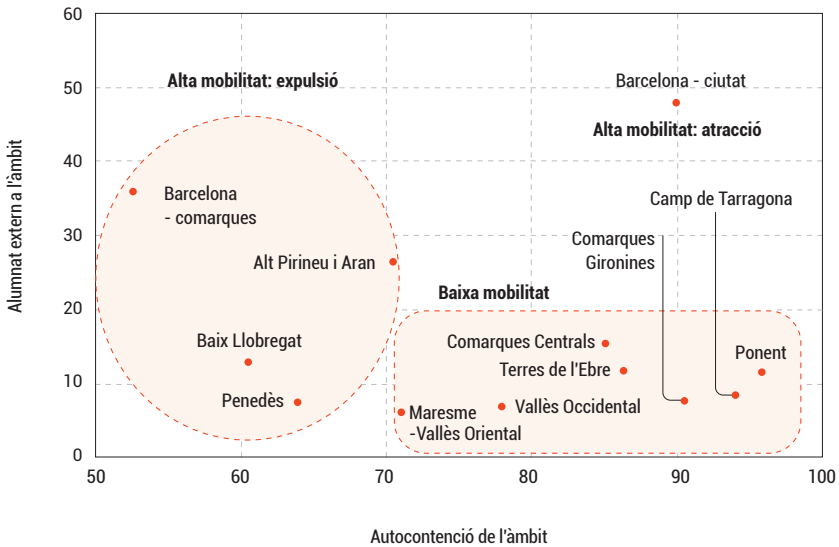
Font: elaboració pròpia a partir d'EMOESC.

En definitiva, s'observen alguns àmbits de menor mobilitat, com Maresme —Vallès Oriental, Vallès Occidental i Comarques Centrals, amb una autocontenció superior al 70% i menys del 20% d'alumnat extern. En una dinàmica encara més extrema, els àmbits de Ponent, Comarques Gironines i Camp de Tarragona, amb una autocontenció superior al 90%.

Es tracta dels àmbits situats a la part inferior dreta del Gràfic 3. En paral·lel, s'identifiquen d'altres àmbits amb major mobilitat, molt més porosos, amb una autocontenció reduïda, caracteritzats per centralització envers Barcelona: Baix Llobregat, Penedès, Alt Pirineu i, sobretot, Barcelona Comarques (part esquerra del Gràfic 3). Per últim, Barcelona ciutat ocupa una posició excepcional, caracteritzada per una elevadíssima autocontenció, propera al 90%, però també una gran capacitat d'atracció de l'alumnat: més del 40% del seu alumnat resideix en altres municipis.

GRÀFIC 3

Taxa d'autocontenció i alumnat extern a l'àmbit a l'FP, segons àmbits territorials. Catalunya, 2024/2025

Font: elaboració pròpia a partir d'EMOESC.

Tal com s'ha esmentat prèviament, els fluxos de mobilitat intermunicipal descrits s'expliquen, en gran mesura, per **les relacions funcionals entre municipis dins de cada àmbit**. És a dir, és la relació de proximitat/dis-tància i el volum i la diversitat de l'oferta de cada municipi en el marc del conjunt de l'àmbit (i, per tant, segons la presència/absència d'altres

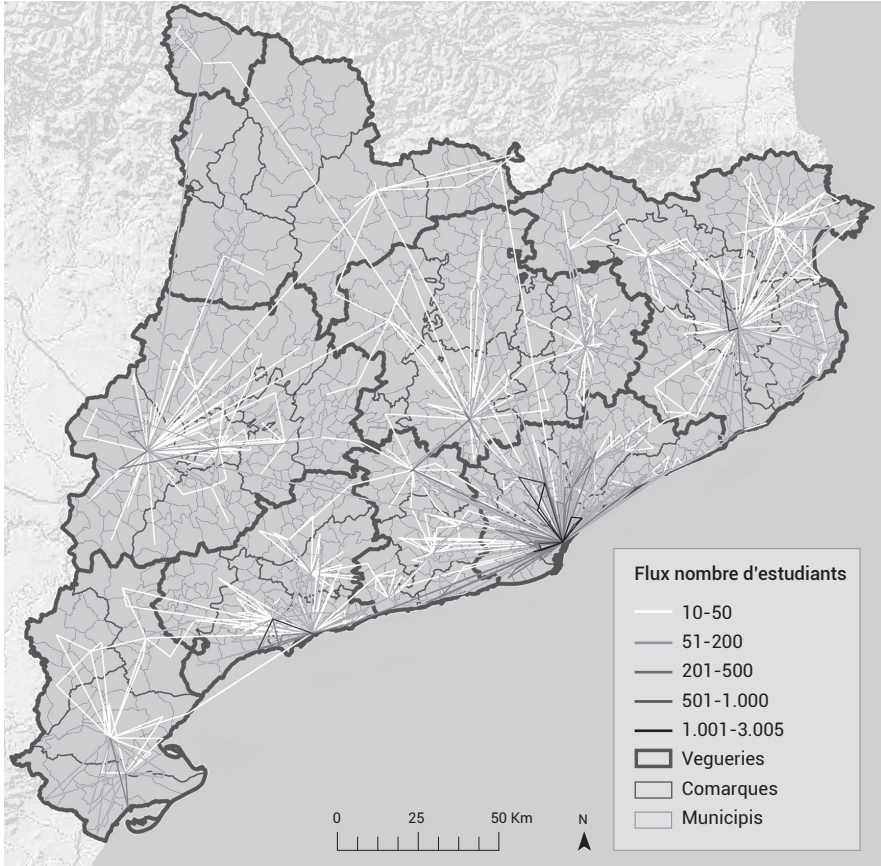
municipis amb més/menys oferta) la que determina la seva capacitat de retenció i d'atracció, expressada a través d'indicadors d'autocontenció i d'alumnat resident fora del municipi.

Aquesta relació és especialment clara en municipis d'entre 50.001 i 100.000 habitants, en casos d'elevada autocontenció, com Manresa, capital de les Comarques Centrals, amb una autocontenció de Batxillerat del 96,7% i d'FP del 78,8%. Manresa té una elevada oferta relativa a la seva població: 8,9 places de Batxillerat per cada 1.000 habitants i 20,8 d'FP.

En l'extrem oposat, de reduïda autocontenció, hi trobem Castelldefels (autocontenció del 59,0% i 12,3%, respectivament), atesa la seva elevada integració en l'espai metropolità. L'oferta de Castelldefels relativa a la seva població és, comparativament, molt baixa: només 4,4 places de Batxillerat per cada 1.000 habitants i 3,1 d'FP.

En els municipis grans d'entre 100.001 i 1.000.000 d'habitants, destaquen en un sentit positiu les capitals, o nodes centrals, dels àmbits funcionals de Ponent (Lleida, amb una taxa d'autocontenció de Batxillerat del 98,6% i d'FP del 93,0%) i del Camp de Tarragona (Tarragona, 92,0% i 85,8%, respectivament). En ambdós casos, es tracta de municipis amb elevada oferta relativa a la seva població, especialment d'FP: Lleida ofereix 8,3 places de Batxillerat per cada 1.000 habitants i 21,3 d'FP; Tarragona, per la seva part, ofereix 6,7 i 25,2 respectivament.

En canvi, les grans ciutats integrades funcionalment en l'àmbit metropolità presenten indicadors substancialment menors d'autocontenció, com Badalona (86,1% i 47,8%), L'Hospitalet de Llobregat (74,1% i 49,0%), i Santa Coloma de Gramenet (66,1% i 43,6%). Es tracta de ciutats amb elevada oferta relativa a la seva població: Badalona ofereix 6,0 places de Batxillerat per 1.000 habitants i 8,2 d'FP; L'Hospitalet de Llobregat ofereix 5,7 i 9,6, respectivament; i Santa Coloma de Gramenet 4,9 i 8,6.

FIGURA 1**Flux principal intermunicipal residència-estudi, 2024/2025**

Font: elaboració pròpia a partir d'EMOESC i bases cartogràfiques de l'ICGC. Nota: El flux principal es refereix al primer flux de cada municipi obviat el d'autocontenció i de com a mínim 10 estudiants.

La relació entre característiques sociodemogràfiques, oferta i mobilitat de l'FP

La mobilitat està estretament vinculada a les característiques sociodemogràfiques territorials, tal com es desprèn de la correlació entre quatre variables: d'una banda, l'autocontenció municipal de l'FP amb l'autocontenció de Batxillerat (per identificar el grau d'aïllament i retenció d'una

ciutat); i d'altra banda, la renda mitjana dels municipis amb la ràtio de professionalització –que calcula la ràtio entre l'alumnat d'FP i l'alumnat de Batxillerat, on indicadors inferiors a 1 assenyalen el predomini de les vies acadèmiques, mentre que els superiors a 1 indiquen la prevalença de les vies professionals (Taula 6).

Aquestes anàlisis permeten identificar **una correlació elevada entre l'autocontenció d'FP i de Batxillerat** (en ocasions, amb valors superiors a 0,5), de caràcter positiu, fet que indica que determinades ciutats esdevenen nodes centrals en els seus àmbits funcionals educatius de referència. És el cas de Manresa (Comarques Centrals), Lleida (Ponent) i Tarragona (Camp de Tarragona), amb autocontenció elevada tant a FP (>75%) com a Batxillerat (>90%): l'alumnat d'aquestes capitals funcionals dels àmbits escassament es desplaça per estudiar els ensenyaments secundaris postobligatoris. En menor grau, ciutats de menys de 50.000 habitants es troben en situacions similars, com Figueres, Mollerussa, Olot i Valls, que presenten escassa mobilitat i elevada autocontenció, tant d'FP (>65%) com de Batxillerat (>85%).

Finalment, s'observa una **correlació negativa entre renda municipal i ràtio de professionalització**, sobretot en municipis d'entre 50.001 i 100.000 habitants ($R^2=0,695$). Ciutats històricament de rendes mitjanes-baixes, industrialitzades i amb una elevada presència de classes treballadores, presenten ràtios de professionalització força més elevades (Sant Boi de Llobregat, Cornellà de Llobregat, El Prat de Llobregat, Rubí, i Mollet del Vallès, amb valors entre 1,9 i 1,7) que no pas municipis de rendes mitjanes i rendes mitjanes-elevades, com Sant Cugat, amb una ràtio de professionalització de només 0,5. Aquest patró es reproduïx en les ciutats grans, de 100.001 a 1.000.000 habitants, on les ciutats històriques de classe obrera presenten una major ràtio de professionalització: L'Hospitalet, 1,8; Santa Coloma de Gramenet, 1,8; i Badalona, 1,6 ($R^2=0,306$).⁴

.....
4. La interpretació d'aquest diferencial en els coeficients de determinació és que les ciutats grans, d'entre 50.001 i 100.000 habitants són les que permeten una diferenciació

TAULA 6

Coefficients de determinació entre renda, autocontenció educativa, i ràtio de professionalització, segons mida municipal. Catalunya, 2024/2025

MUNICIPIS (Habitants)	CORRELACIÓ ENTRE AUTOCONTENCIÓ A BATXILLERAT I AUTOCONTENCIÓ A FP (R ²)	CORRELACIÓ ENTRE RENDA I RÀTIO DE PROFESSIONALITZACIÓ (R ²)
5.001 a 10.000	0,151	0,417
10.001 a 50.000	0,480	0,253
50.001 a 100.000	0,562	0,695
100.001 a 1.000.000	0,544	0,306

Font: elaboració pròpia a partir d'EMOESC.

Aquestes anàlisis són complementàries amb dues qüestions que, per limitacions d'espai, no hem pogut abordar en aquest capítol. D'una banda, la infraoferta d'FP, especialment en algunes especialitats del sector públic: p. ex., en el cas de Barcelona, Sanitat. Aquesta associació no és només conceptual: en el cas dels centres de l'àrea metropolitana de Barcelona, la mobilitat captada es relaciona amb la seva composició social, i els centres amb menor complexitat socioeconòmica (més renda) tendeixen a captar alumnat de més lluny. Aquest patró s'inscriu en una mobilitat educativa globalment més exigent en distància: 10,1 km de mitjana a l'FP (vs 3,2 km a Batxillerat) i, dins l'FP, 12,0 km a CFGS (vs 7,4 km a CFGM). Sobre aquest darrer aspecte, vegeu, per exemple, les anàlisis de mobilitat intermunicipal a l'àrea metropolitana de Barcelona i del Consorci Besòs en Terres i Checa (2022, 2023 i 2025). A més, aquesta major capacitat de mobilitat és paral·lela a la major capacitat d'elecció de centres privats, d'elevats costos econòmics.

.....
socioeconòmica més acurada, ja que són més homogènies internament. En canvi, en municipis més grans, la diversitat socioeconòmica interna tendeix a diluir aquesta correlació.

El debat territorial i l'educació: un sistema fragmentat per escales i lògiques

Els patrons de mobilitat intermunicipal observats en els resultats no poden llegir-se únicament com un efecte «natural» de l'especialització de l'FP. Formen part d'un debat territorial més ampli i, avui, especialment viu: fins a quin punt l'organització espacial dels serveis públics —en forma d'àrees, zones d'influència o demarcacions— condiciona l'accés efectiu als drets. En particular, ens referim als béns i serveis públics basats en equipaments i, per tant, necessàriament territorialitzats, que generen territoris funcionals sovint divergents: els àmbits de proximitat i cobertura no coincideixen entre sectors ni entre nivells dins d'un mateix sector. Quan un sistema es governa «per àrees», els límits deixen de ser invisibles: defineixen circuits, recorreguts, temps i costos, i, per tant, poden reforçar o reduir desigualtats socioespacials.

Aquesta qüestió és transversal i no afecta només l'educació. En sanitat, els dispositius i àrees de gestió (atenció primària, hospitals de referència, xarxes assistencials) generen territoris funcionals que estructurin la proximitat i la continuïtat de l'atenció (Llei 15/1990).⁵ En justícia, les demarcacions judicials configuren un altre mapa operatiu, sovint rígid, amb lògiques pròpies que no sempre encaixen amb les dinàmiques urbanes i metropolitanes (Llei 38/1988). En tots els casos el mapa sectorial no és neutre: és una peça constitutiva de la política pública.

En el cas educatiu, els resultats dialoguen amb un fet conegut però sovint poc explícit: cada etapa territorialitza el dret educatiu de manera diferent (LEC, 12/2009). A l'educació obligatòria predomina una lògica de proximitat i contenció de fluxos, el batxillerat tendeix a un patró híbrid i l'FP opera de forma més marcada en una lògica funcional i especialitzada,

5. Per exemple, es pot consultar la recent proposta sobre el nou mapa sanitari <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/790372/nou-mapa-sanitari-planteja-ordenar-millor-serveis-reforcar-lequitat-30-arees-integrades-salut>

amb àrees de captació de facto que poden desbordar contorns administratius. Això genera un desencaix: els àmbits habituals de planificació educativa —pensats sobretot per etapes de baixa mobilitat intermunicipal— responen pitjor quan els fluxos s'intensifiquen i s'estenen territorialment, com passa en l'FP. Aquesta lògica s'inscriu també en el marc normatiu recent del sistema integrat d'FP (LO 3/2022) i en la seva ordenació a Catalunya (Decret 284/2011). La universitat, emmarcada en el marc estatal del sistema universitari (LOSU, 2/2023) i en la regulació pròpia del sistema universitari català (LUC, 1/2003), accentua encara més la lògica supramunicipal (sovint metropolitana o interregional), perquè l'atracció de titulacions i campus es combina amb factors de mobilitat i habitatge que condicionen l'accés real. En aquest continu, l'FP ocupa una posició especialment sensible: comparteix l'especialització i la mobilitat amb l'educació superior, però manté una vocació d'equitat pròpia de la secundària postobligatòria.

Tot plegat es complica per un factor institucional: Catalunya és un mosaic d'escalas i actors. La planificació i provisió de serveis es reparteix entre municipis (i sovint consells comarcals), diputacions/províncies, Generalitat i Estat, amb competències creuades i instruments diversos. Aquesta superposició fa que el debat territorial no sigui només quin mapa és millor, sinó com es coordina la presa de decisions entre nivells, com s'eviten buits (o solapaments) de responsabilitat i com s'assegura que els mapes sectorials no produeixin desigualtats sistemàtiques. Per això, la mobilitat intermunicipal de l'FP revela, al mateix temps, una lògica funcional en bona part inevitable i els límits d'un disseny territorial i institucional que no sempre està orientat a garantir accessibilitats equivalents.

Finalment, cal incorporar-hi el paper del planejament urbanístic i territorial (Llei 23/1983; DL 1/2010). A diferència d'altres polítiques sectorials, l'ordenació del territori opera amb instruments jeràrquics i de llarg termini (plans territorials i urbanístics) que defineixen centralitats, estructura urbana, reserves d'equipaments i condicions d'accessibilitat. Tanmateix, la localització i dimensionament de l'oferta d'FP, com mostren

els resultats, respon sovint a una lògica de xarxa i especialització amb cicles de decisió més curts. La tensió entre «territori planificat» i «territoris funcionals» ajuda a interpretar per què la concentració d'oferta en determinades centralitats pot ser eficient, però alhora generar desigualtats d'accés si no es compensa amb criteris d'accessibilitat, transport públic i cobertura territorial efectiva.

Aquest marc interpretatiu permet entendre que la mobilitat intermunicipal de l'FP és consubstancial a la seva naturalesa, però els seus efectes depenen de com es planifica l'oferta, com s'articulen les escales de governança i com s'asseguren condicions materials d'accessibilitat. És des d'aquesta perspectiva que l'apartat següent formula recomanacions de planificació i governança orientades a la justícia espacial i l'equitat educativa.

Recomanacions i propostes

L'anàlisi presentada en aquest capítol ha posat de manifest com la concentració de l'oferta de l'FP a les ciutats mitjanes i grans genera dinàmiques d'elevada mobilitat intermunicipal (substancialment superior a la de Batxillerat). El patró general de mobilitat a Catalunya és que l'alumnat resident a ciutats petites i mitjanes tendeix a estudiar en les més poblades i amb una oferta formativa més àmplia.

Les anàlisis descriuen l'existència de diversos àmbits funcionals de mobilitat, que es poden categoritzar en tres grans tipus:

- a) Àmbits d'escassa mobilitat, com Maresme —Vallès Oriental, Vallès Occidental, Comarques Centrals, Ponent, Comarques Gironines i Camp de Tarragona —amb autocontenció superior al 70%;
- b) Els àmbits de major mobilitat, amb dinàmiques d'expulsió d'alumnat i saldo net de mobilitat, com Baix Llobregat, Penedès, Alt Pirineu, i Barcelona Comarques.

- c) Barcelona ciutat ocupa una posició excepcional, caracteritzada per una elevadíssima autocontenció, propera al 90%, però també una gran capacitat d'atracció de l'alumnat, i on més del 40% del seu alumnat no resideix al municipi.

El factor clau que explica aquests fluxos no és només l'oferta i la població absoluta de cadascun dels municipis que componen l'àmbit, sinó la seva relació funcional: és a dir, l'oferta relativa sobre el conjunt de l'àmbit. Aquesta diferència és molt més acusada en les vies professionals que no pas en les acadèmiques. Així, els nodes centrals, sovint capitals comarcals, tendeixen a presentar elevada oferta (superior a 6 places de Batxillerat i 20 d'FP per cada 1.000 habitants) i reduïda mobilitat (autocontenció de més de 90% a Batxillerat i 75% a FP); es tracta de Manresa a Comarques Centrals, Lleida a Ponent, i Tarragona a Camp de Tarragona. En contrast, als àmbits de planificació hi ha nodes perifèrics, no per la seva població absoluta, sinó per la seva dependència funcional envers aquestes capitals. Aquesta dinàmica és especialment clara en municipis de molta població integrats a l'àmbit metropolità, com Castelldefels, Badalona, L'Hospitalet de Llobregat i Santa Coloma de Gramenet. Són municipis de baixa oferta (menys de 6 places de Batxillerat per cada 1.000 habitants, i menys de 9 d'FP) i molta mobilitat (autocontenció inferior al 75% a Batxillerat i del 50% a FP).

En contrast amb aquests àmbits, fortament integrats funcionalment, existeixen àmbits molt porosos. D'una banda, el Penedès, on Igualada és un node de feble capacitat d'atracció, i on la porositat és elevada, sobretot envers Barcelona. D'altra banda, les Comarques Centrals, on Manresa, així com Vic « Manlleu, són nodes centrals tot i que desconnectats entre ells.

A més, l'anàlisi també ha identificat dues qüestions clau:

1. La correlació positiva entre autocontenció a FP i Batxillerat (la qual cosa indica que les capitals dels àmbits ho són de totes les vies educatives, tant acadèmiques com professionals).

2. La correlació negativa entre renda i ràtio de professionalització, la qual cosa apunta a la persistent associació entre rendes baixes i ensenyaments professionals —especialment elevada a ciutats com Sant Boi de Llobregat, Cornellà de Llobregat, El Prat de Llobregat, Rubí, Mollet del Vallès, de menys de 100.000 habitants, i L'Hospitalet de Llobregat, Santa Coloma de Gramenet i Badalona —de més de 100.000.

Aquestes evidències es poden llegir conjuntament amb quatre elements tractats en treballs previs (Termes i Checa, 2025): la crònica infraoferta d'FP, sobretot en algunes especialitats —com Sanitat—, especialment acusada al sector públic; la desigual mobilitat segons classes socials, on com més gran és la renda, major és la mobilitat; la prioritització del model d'FP de *hubs* especialitzats (en detriment dels generalistes), que tendeix a afavorir la mobilitat intermunicipal; i una planificació de l'FP que tendeix a concentrar l'oferta en les capitals comarcals, en un model centralista que no sempre respon a les necessitats locals. A tall d'exemple, dels 52 Centres de Formació Professional Integrada autoritzats, 19 es troben a Barcelona.

En definitiva, la planificació de l'FP ha contribuït a configurar una oferta de la formació professional territorialment concentrada en les grans ciutats i, en fer-ho, ha tendit a dificultar l'accessibilitat a l'FP especialment de l'alumnat ubicat en ciutats petites i mitjanes, sovint de rendes baixes i de classe treballadora. En aquest sentit, es tracta d'una configuració que pot amplificar les desigualtats associades al lloc de residència i reforçar dinàmiques pròximes a l'«efecte barri» en educació.⁶

6. La literatura acadèmica ha posat a bastament de relleu que el barri on vivim condicióna dràsticament les nostres vides: existeix una oferta i un accés desigual a serveis i equipaments públics, infraestructures de transport, espais públics i entorns de sociabilitat i jugabilitat: l'anomenat «efecte barri» (Slater, 2021). Paradoxalment, a més a més, històricament han estat els grups socials en situació de major vulnerabilitat socioeconòmica els qui resideixen en barris sovint desatesos i estigmatitzats. És per això que es considera que sense justícia espacial no existeix ni justícia social ni equitat educativa (Soja, 2013).

Ara bé, la mobilitat intermunicipal és un tret intrínsec dels ensenyaments professionals i, per tant, la planificació de l'oferta de l'FP ha de partir d'aquesta premissa. Això exigeix una **orientació proactiva de l'FP, que incorpori de manera sistemàtica tres dimensions:**

- a) **La distribució territorial de l'oferta, amb criteris d'equivalència territorial;**
- b) **L'accessibilitat geogràfica com a component central de l'equitat educativa; i**
- c) **La mobilitat intermunicipal com a variable clau per entendre la relació entre l'oferta i la demanda educativa.**

En aquest sentit, des de la perspectiva de la justícia espacial i l'equitat socioeducativa, per garantir l'accessibilitat de l'FP és imprescindible una oferta territorialment equivalent, tot i que no necessàriament idèntica. En últim terme, es tracta de planificar una oferta d'FP que tingui un caràcter equivalent a tot el territori (i, així, mitigui l'«efecte barri»). Sobre la base d'aquestes anàlisis i premisses, a continuació es recomanen una sèrie de modificacions en la governança i la planificació de l'FP i, complementàriament, en la mobilitat. Les recomanacions no es faran de manera general ni descontextualitzada, sinó adaptades a tres elements: el territori i les dinàmiques de mobilitat; el nivell educatiu; i l'especialitat.

1. La **governança** de l'FP és multinivell i té el repte d'articular diversos espais de participació i planificació, amb competències diferencials i capacitats desiguals. En aquest sentit, es recomana **potenciar i aprofundir en les capacitats i competències dels espais de governança supralocals** (no necessàriament municipals) ja existents. Això permetria avançar envers **un model de governança de l'FP més descentralitzat** (amb més pes del nivell municipal) **tot reforçant l'estructura horitzontal i en xarxa**, amb major capacitat d'incidència local —sense necessàriament incrementar els espais institucionals ja existents. Una manera de fer-ho és promoure

el desplegament territorial i la consolidació institucional de les eines de participació local, dotant-les de més capacitat tècnica, recursos econòmics i legitimitat política. Recentment, s'han creat instruments de caràcter local que han afavorit la participació del món local en la governança i en la planificació de l'FP: les Taules de planificació, els consells territorials i les taules d'FP, el Fòrum de ciutats amb Consell d'FP, i diversos plans municipals (a Barcelona i a El Prat de Llobregat). Es tracta d'elements potencialment positius, però el desplegament territorial i la consolidació institucional d'aquestes eines són encara molt irregulars. Allà on existeixen, cal ampliar actors, sistematitzar diagnòstics i reforçar la seva incidència. Allà on no existeixen, cal afavorir la seva creació. L'objectiu és evitar una «geografia desigual» de la participació i garantir una cobertura territorial més homogènia. Aquests espais locals s'han de coordinar amb d'altres espais institucionals, com els Serveis Territorials, l'Àrea de Coordinació dels Serveis Territorials i Entitats Adscrites, la Direcció General de Formació Professional, l'Agència Pública de Formació i Qualificació Professionals de Catalunya, i d'altres administracions supralocals (Consells Comarcals, Diputacions). En aquesta capacitació tècnica i coordinació interinstitucional és clau la governança de les dades, especialment relatives a l'oferta, la demanda, les pràctiques professionals i la inserció laboral de l'alumnat; i, per això, l'explotació i les anàlisis sistemàtiques i compartides de l'EMOESC i el RALC són una finestra d'oportunitat per avançar en aquest sentit.

2. La **planificació** de l'FP ha d'assolir una distribució equivalent territorial (que no idèntica), accessible geogràficament i que tingui en compte la mobilitat intermunicipal ja existent.
 - **Cal enriquir i complementar l'oferta per millorar l'accessibilitat territorial de l'FP als àmbits d'escassa mobilitat, i augmentar la capacitat d'atracció als àmbits caracteritzats per dinàmiques d'expulsió.** L'accessibilitat és ben diferent

segons territoris i dinàmiques de mobilitat. Per això, es recomana enriquir l'oferta d'àmbits funcionalment integrats d'elevada autocontenció i escassa mobilitat interàmbits: per fer-ho, es pot reforçar la capitalitat estratègica de Tarragona, Manresa, Lleida, Girona i, alhora, la complementarietat dels fluxos intermunicipals, com Vic ↔ Manlleu, Palamós ↔ Palafrugell, Lloret de Mar ↔ Blanes, Amposta ↔ Tortosa. En canvi, en els territoris d'elevada mobilitat i escassa autocontenció (és a dir, caracteritzats per dinàmiques d'expulsió) es recomana incrementar l'atracció, a partir de *hubs* i centres-tractors, d'especialitats estratègiques, i replantejar la seva relació de dependència funcional envers les capitals —sobretot, Barcelona. Per això seria òptim potenciar tant el rol de capitals (p. ex., L'Hospitalet de Llobregat) com la complementarietat de l'oferta en fluxos interperifèrics: Castelldefels ↔ Gavà ↔ Viladecans, Terrassa ↔ Sabadell ↔ Rubí, Badalona ↔ Santa Coloma de Gramenet, Cornellà de Llobregat ↔ L'Hospitalet de Llobregat. I, en paral·lel, ampliar l'oferta educativa d'Igualada, per tal que pugui assumir una major capitalitat educativa al Penedès, així com reforçar la complementarietat entre Sant Sadurní d'Anoia ↔ Vilafranca del Penedès. Per últim, Barcelona ha esdevingut *de facto* la capital metropolitana de l'FP i, amb això, ha convertit diversos ST (sobretot, Baix Llobregat i Barcelona Comarques) en relativament desajustats per planificar l'oferta de l'FP.⁷

7. La tensió entre fronteres fixes administratives i els canviants espais d'integració funcional no és pas exclusiva de l'FP, ans al contrari. Seguint l'analogia entre els sectors sanitari i educatiu, l'administració ofereix simultàniament i en equipaments territorialitzats alguns serveis des de la proximitat (centres d'atenció primària en sanitat, escoles d'educació infantil, primària i secundària en educació) i d'altres des de la distància —com ara hospitals i universitats. Els ensenyaments secundaris postobligatoris s'inscriuen en aquest contínuum entre proximitat i distància. El repte que tenen les administracions és oferir serveis sectorials en espais molt diferents, des d'equipaments fixats territorialment i amb administracions que s'adapten a la integració funcional de només alguns dels béns i serveis que ofereixen.

- **L'accessibilitat territorial ha de ser més gran en els graus mitjans que en els superiors, donades les diverses funcions que compleixen ambdós nivells.** Davant la multifuncionalitat de l'FP, cal tenir en compte la funció de recuperació acadèmica d'alumnat en situació —més habitualment— de vulnerabilitat socioeconòmica, i de resultats acadèmics negatius (Zancajo i Bueno, 2024), més jove i amb menor capacitat de mobilitat (Termes i Checa, 2025): per tant, els CFGM s'han de disseminar més homogeniament pel territori, esdevenint accessibles de manera quasiuniversal per a un públic potencial amb menor capacitat de mobilitat. En contrast, els graus superiors, orientats a la inserció laboral i a la continuïtat acadèmica, i adreçats a un públic —habitualment— en situacions de menor vulnerabilitat socioeconòmica i amb millors resultats acadèmics, amb una mitjana d'edat més alta i una capacitat de mobilitat més gran: per això, els CFGS poden distribuir-se de manera més concentrada pel territori.
- La combinació entre nivell i especialitat és un repte clau. **L'accessibilitat territorial ha de construir-se a través d'una cluserització selectiva, però territorialment dispersa, atenta sobretot a les especialitats estratègiques de grau superior. En canvi, ha d'articular-se a partir d'una proximitat generalitzada en les especialitats de grau mitjà.**
- **La identificació dels casos d'integració funcional desajustats del seu àmbit de planificació administratiu.** És el cas, p. ex., de Ripoll, que si bé administrativament forma part de les Comarques Gironines, està *de facto* integrat a les Comarques Centrals, ja que el seu alumnat estudia en gran mesura a Vic (22,1%) i Manlleu (17,6%) —comparat amb tan sols un 2% a Girona. És, també, el cas de l'àmbit del Penedès, que presenta una forta integració funcional amb el Metropolità.

- **Resoldre de manera contextual les tensions funcionals de l'FP.** L'FP compleix funcions complementàries: reducció de l'abandonament escolar, continuïtat acadèmica envers nivells educatius superiors i inserció laboral. Ocasionalment, aquestes múltiples funcions poden esdevenir parcialment contradictòries. Justament, des d'aquest capítol partim de la premissa que la planificació de l'FP ha de resoldre aquestes tensions de manera contextual i territorial: és a dir, als nivells mitjans, prioritzant les funcions de recuperació acadèmica i afavorint l'escolarització de proximitat; i, als nivells superiors, potenciant les funcions de continuïtat acadèmica i bastint una oferta més especialitzada i dispersa. A més, la planificació de l'FP pot ser sensible a les idiosincràsies locals. P. ex., segons l'Índex socioeconòmic territorial (IST d'Idescat), la població jove sense estudis postobligatoris oscil·la entre menys del 5% a les agrupacions censals de Les Corts i Sarrià - Sant Gervasi a Barcelona (La Font dels Ocellets, Santa Gemma, Mandri, etc.) i Sant Cugat del Vallès, fins a un màxim de més del 60% a Salt, Figueres - Oest, el nucli antic de Balaguer, o La Font de la Pólvora - Vila-roja a Girona. Tant aquesta recomanació com l'anterior tenen com a objectiu, per tant, no pas una oferta idèntica arreu, sinó equivalent en el seu valor, que garanteixi a tot el jovent unes oportunitats comparables d'accés i valor formatiu, independentment del seu lloc de residència.
3. **Potenciar la mobilitat jove i adulta intermunicipal amb instruments de suport econòmic i territorialment orientats, vinculats a l'equitat d'accés.** Les evidències apunten a una desigual capacitat de mobilitat segons classes socials (Termes i Checa, 2025): a major renda, major capacitat de desplaçament i, per tant, major capacitat efectiva d'elecció educativa. Això pot convertir part de l'alumnat de renda baixa en «captiu» de l'oferta local, sovint menys diversa i amb majors barreres d'accés a especialitats. Cal desplegar instruments que augmentin el radi potencial de mobilitat d'aquest perfil d'alumnat mitjançant beques i ajuts de mobilitat, però no de

manera genèrica: convé orientar-los territorialment segons (i) fluxos educatius reals, (ii) temps i costos de desplaçament, i (iii) indicadors socials (renda/IST). Els consells comarcals i els ens supra-municipals poden tenir un paper rellevant en la gestió i focalització d'aquests instruments, evitant que la capacitat de desplaçament sigui un mecanisme implícit de selecció social.

Un últim apunt, des de la perspectiva de l'economia política: és essencial identificar els possibles (des)alineaments que les recomanacions aquí presentades tenen amb les estratègies ja existents, i que condicionen dràsticament la seva factibilitat i condicions de possibilitat. En aquest sentit, s'observa una situació ambivalent.

Per una banda, aquestes recomanacions s'alineen amb algunes iniciatives ja en curs i les intensifiquen. Així, la recomanació de planificar l'oferta de l'FP partint dels fluxos de mobilitat identificats s'alinea amb el **Pla d'acció departamental 2024-2028** del Departament d'Educació i FP, que té com a objectiu —entre d'altres— «reforçar la formació professional amb una oferta accessible, dual i integrada amb el teixit productiu», que inclou com a mesures «redimensionar el mapa de l'FP», «Dissenyar una unitat d'orientació territorial d'accés a la formació professional per als municipis de més de 20.000 habitants». També, la recomanació de potenciar la mobilitat jove i adulta s'alinea amb el **Pla d'acció departamental 2024-2028**, que contempla la mesura de «Promocionar ajuts a la mobilitat per a alumnes de formació professional dels programes de formació i inserció, grau bàsic, grau mitjà i grau superior». De manera similar, la recomanació d'avançar envers un model de governança de l'FP descentralitzat, horitzontal i en xarxa és coherent amb les recomanacions europees, com la del Consell de la Unió Europea del 24 de novembre de 2020, que demana que la planificació tingui en compte les necessitats locals.

Per altra banda, aquestes recomanacions estan desalineades amb dues tendències existents: a) la concentració de l'oferta en les grans capitals dels àmbits funcionals, molt notablement de Barcelona en relació amb

d'altres ST de l'àmbit metropolità; i b) la concentració en *hubs* del conjunt de l'FP, que no permet una resolució més matisada de les tensions de l'FP, impeding una distribució territorial més homogènia i accessible dels graus mitjans, i dificultant la seva funció de recuperació acadèmica.

En conclusió, les recomanacions apunten a una governança multinivell de l'FP (capacitant i legitimant les eines de participació i planificació supralocals ja existents) i a un model de planificació més territorialitzat. Es tracta de recomanacions parcialment alineades amb iniciatives ja existents, i que poden incrementar l'equitat educativa i la justícia espacial dels ensenyaments professionalitzadors.

Bibliografia

- BONAL, X., RAMBLA, X., i AJENJO, M. (2004). *Les desigualtats territorials en l'ensenyament a Catalunya*. Fundació Jaume Bofill - Mediterrània.
- CEDEFOP (2022). *Minimising early leaving from vocational education and training (VET)*. Luxembourg: Publications Office.
- CHECA, J.; i TERMES, A. (2025) «De casa a classe: els recorreguts desiguals de l'alumnat d'FP a l'Àrea metropolitana de Barcelona.» A: *La metròpoli en transformació: noves dinàmiques, noves polítiques*. Cerdanyola del Vallès: Institut Metròpoli.
- FARRÉ, M.; ARBOIX, P.; BUSTAMANTE, P.; i TARABINI, A. (2025) *Abandonament i continuïtat escolar a la Formació Professional: de la perspectiva del professorat i l'alumnat*. Ajuntament de Barcelona.
- KEMPER, J. (2025). Labor market outcomes of formal vocational education and training: A meta-analysis. *Education Economics*, 1–25.
- MARTÍN-ARTELES, A.; BARRIENTOS, D.; MOLES, B.; i LOPE, A. (2019) Política de formació dual: Discursos con Alemania en el imaginario. *Política y Sociedad*, 56, 145–67.
- OLIVER, D. (2010). Complexity in vocational education and training governance. *Research in Comparative and International Education*, 5(3), 261-273.
- PORCEL, S. (2013) Desigualtats territorials i mobilitat quotidiana: Una aproximació socioterritorial a la realitat juvenil catalana. A: Serracant, P. (coord.) *Enquesta a la joventut de Catalunya 2012*. Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar Social i Família.

- SLATER, T. (2021). *Shaking up the city: Ignorance, inequality, and the urban question*. Univ of California Press.
- SOJA, E. W. (2013). *Seeking spatial justice*. University of Minnesota Press.
- TARABINI, A., i JACOVKIS, J. (2020). Las transiciones a la educación secundaria postobligatòria en Cataluña: Un análisis desde la sociología de la política educativa. *Archivos Analíticos de Políticas Educativas*, 28(102).
- TERMES, A. (2022). Las transiciones a la educación posobligatoria en Barcelona. *Reis: Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, (178), 143-163.
- TERMES, A. i CHECA, J. (2022) *La mobilitat als centres de formació professional de l'àrea metropolitana de Barcelona: diagnosi i propostes de millora*. Barcelona: AMB.
- TERMES, A. i CHECA, J. (2023) *La Formació Professional als municipis del Consorci Besòs*. Cerdanyola del Vallès: Institut Metròpoli.
- TERMES, A. i CHECA, J. (2025). Educational Spaces and Student Mobility: Transiting the Peripheries of the Barcelona Metropolitan Area. *Population, Space and Place*, 31(7), e70107.
- TERMES, A. i CHECA, J. (2026) *El rol dels municipis en la governança de l'FP*. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- VALIENTE, O. i SCANDURRA, R. (2017) Challenges to the Implementation of Dual Apprenticeships in OECD Countries: A Literature Review. A: *Vocational Education and Training in Times of Economic Crisis*. Cham: Springer International Publishing, 24, 41-57.
- ZANCAJO, A. i BUENO, C. (2024). *L'abandonament al batxillerat i als cicles formatius de grau mitjà*. Fundació Bofill.

L'Anuari de l'Educació porta 20 anys radiografiant el panorama educatiu al nostre país, analitzant l'evolució dels seus indicadors principals i comparant-los internacionalment. Aquesta radiografia ens ha permès, al llarg dels anys, identificar els principals reptes del sistema educatiu i fer propostes per millorar-ne la qualitat i garantir el dret a l'educació de tot l'alumnat.

Les conclusions d'aquest Anuari 2026 assenyalen que l'educació a Catalunya ha entrat en una fase de cronificació de les desigualtats i de mals resultats, i que és ja imperatiu replantejar profundament el sistema i les polítiques educatives. Els greus problemes de finançament, d'ineficiència i de manca de prioritats que arrossega impedeixen, fins i tot, que els importants augments de la despesa pública permetin recuperar els resultats d'anys anteriors.

Miquel Àngel Alegre (cap de projectes d'Equitat.org i expert en polítiques educatives) i Francesc Pedró (catedràtic de polítiques educatives a la Universitat Pompeu Fabra i exresponsable de programes educatius de l'OCDE i la UNESCO) lideren les conclusions i les propostes d'aquest anuari. Ho fan comptant amb la col·laboració de 15 experts, autors dels capítols, i 50 professionals del sector implicats en seminaris de treball.

20 anys
de l'anuari

equitat.org
educació · recerca · acció